

Warszawa, 18 marca, 2021r.

Stanowisko w sprawie projektu Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej oraz Paktu społecznego dla polskiego rolnictwa

W opinii organizacji podpisanych pod niniejszym Stanowiskiem głównymi priorytetami Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej powinny być ochrona i wzmocnienie ekologicznej trwałości ekosystemów oraz osiągnięcie neutralności klimatycznej rolnictwa przed 2050 rokiem.

Tylko takie podejście do rozwoju polskiego rolnictwa i obszarów wiejskich zapewni nam bezpieczeństwo żywnościowe oraz zachowanie społecznych i kulturowych funkcji rolnictwa. Decyzje dotyczące kierunków rozwoju terenów wiejskich i rolnictwa muszą być wyrazem oczekiwań i woli całego społeczeństwa, dlatego apelujemy o przyjęcie *Paktu społecznego dla polskiego rolnictwa*.

Obszary wiejskie w Polsce pełnią znacznie szerszą funkcję niż tylko produkcji płodów rolnych. Są miejscem życia i pracy dziesiątek milionów naszych rodaków, kolebką kultury narodowej, skarbnicą i strażnikiem polskich tradycji. To także bogata różnorodność gatunków, siedlisk i krajobrazów, które musimy ochronić i zachować dla następnych pokoleń. Postrzeganie terenów wiejskich jedynie przez pryzmat wydajności i konkurencyjności produkcji rolnej niesie ze sobą ogromne ryzyko utraty ich wielofunkcyjności.

Jeśli nie spojrzymy na tereny wiejskie w sposób kompleksowy, to w niedalekiej perspektywie może zostać utracony także ekonomiczny aspekt polskiego rolnictwa. Im dłużej będzie ono negatywnie wpływać na stan środowiska i klimat, tym szybciej będzie się kurczył potencjał ekonomiczny tego sektora.

Z tego powodu głównymi priorytetami Planu Strategicznego dla WPR (PS WPR) powinny być ochrona i wzmocnienie ekologicznej trwałości ekosystemów oraz osiągnięcie neutralności klimatycznej rolnictwa przed 2050 rokiem. Jest to zgodne z kierunkiem reformy Wspólnej Polityki Rolnej wyznaczonej przez Europejski Zielony Ład, Strategię od „Pola do stołu” oraz Strategię na rzecz różnorodności biologicznej. Rezultat tej reformy zależy od stopnia jej realizacji przez poszczególne państwa członkowskie.

Z uznaniem przyjmujemy wprowadzenie do projektu krajowego Planu Strategicznego interwencji mających na celu zmniejszenia presji produkcji rolnej na klimat i środowisko przyrodnicze. Jednakże, w naszym przekonaniu obecny projekt PS WPR nadal nie spełnia swojej podstawowej roli, którą powinno być stworzenie spójnej wizji przyszłości polskiego rolnictwa i obszarów wiejskich.

Dokument nie wskazuje jednoznacznie, że jego celem jest zagwarantowanie zrównoważonego rozwoju terenów wiejskich i rolnictwa tak, aby zapewnić bezpieczeństwo żywnościowe i ekologiczne państwa. Projekt PS WPR nie przewiduje, że zaproponowane w nim działania i interwencje:

- przyczynią się do osiągnięcia do połowy wieku neutralności klimatycznej polskiego rolnictwa,
- zapewnią, że do roku 2030 emisja gazów cieplarnianych zostanie zmniejszona o 55% w stosunku do 1990 r.

Proponowany Plan Strategiczny nie zapewnia także osiągnięcia do 2030 r. pozostałych priorytetów Strategii „Od pola do stołu”, odnoszących się do:

- zwiększenia o co najmniej 25% powierzchni rolnictwa ekologicznego,
- zmniejszenia stosowania pestycydów chemicznych o 50% i nawozów mineralnych o 20%,
- ograniczenia utraty składników pokarmowych w glebie o 50%,
- redukcji sprzedaży środków przeciwdrobnoustrojowych na potrzeby hodowli zwierząt i akwakultury o 50%.

To są podstawowe wyzwania, które stoją przed polskim i unijnym rolnictwem. Nie można do nich podchodzić kierując się paradygmatem zysku ekonomicznego, w którego kosztach nie uwzględnia się wyjąławiania gleb, niszczenia zasobów wodnych, wpływu na klimat i utraty różnorodności biologicznej, w tym masowego wymierania owadów zapylających czy lekceważenia dobrostanu zwierząt hodowlanych. Nie można utrzymywać polskich rolników na najniższej pozycji w łańcuchu wartości, coraz mocniej zależnych od rozwiązań narzucanych przez intensywną produkcję rolną i monopolistyczną politykę handlową. I w końcu, nie można ignorować oczekiwań konsumentów, coraz mocniej domagających się żywności wytworzonej zgodnie z wysokim dobrostanem zwierząt oraz wolnej od chemicznych zanieczyszczeń, niebezpiecznych dla zdrowia i życia.

Zdajemy sobie sprawę, że podjęcie tych działań wymaga odwagi by zapoczątkować głębokie zmiany w polskim rolnictwie. Odpowiednie wykorzystanie środków w Planie Strategicznym może je ułatwić, stając się jednocześnie integralnym elementem agendy niskoemisyjnej transformacji polskiej gospodarki.

Pakt społeczny dla polskiego rolnictwa

Proces transformacji polskiego rolnictwa dotyczy nas wszystkich. Z tego powodu decyzje dotyczące kierunków rozwoju terenów wiejskich i rolnictwa nie mogą być podejmowane wyłącznie w zaciszu gabinetów polityków i urzędników lub narzucane przez przedstawicieli organizacji rolniczych związanych z modelem intensywnej produkcji rolnej. Muszą być wyrazem oczekiwań i woli całego społeczeństwa.

W związku z tym proponujemy, by prace nad krajowym Planem Strategicznym stały się początkiem dyskusji nad przyjęciem **Paktu społecznego dla polskiego rolnictwa**. Choć w oczywisty sposób zakresem działań zaplanowanych w projekcie PS WPR najbardziej zainteresowani są rolnicy oraz mieszkańcy wsi, to zagadnienia w nim poruszane dotyczą wszystkich obywateli naszego kraju. Od działań finansowanych z naszych podatków, realizowanych przez rolników i wdrażanych na obszarach wiejskich zależy jakość środowiska przyrodniczego, w którym żyjemy oraz bezpieczeństwo klimatyczne i żywnościowe nasze oraz naszych dzieci i wnuków.

Podjęcie inicjatywy na rzecz przyjęcia Paktu społecznego dla polskiego rolnictwa umożliwi utrzymanie trwałego charakteru zmian w polskim rolnictwie, wolnego od podporządkowania bieżącym interesom i podziałom politycznym. Jest to ważne dla budowania pozycji rolników,

ich poczucia bezpieczeństwa i zaufania do władzy publicznej. Pakt dla rolnictwa będzie także wyrazem wzajemnego szacunku pomiędzy rolnikami a konsumentami. Ponadto, możemy oczekiwać wzrostu udziału polskiej żywności na rynku krajowym i międzynarodowych dzięki stałemu podnoszeniu jej jakości.

Kryzys spowodowany COVID-19 pokazał jak ważny dla stabilności łańcucha dostaw jest rozwój lokalnej produkcji żywności i pasz oraz troska o ich jakość gwarantującą poprawę zdrowia publicznego. Przyjęcie i wdrażanie Paktu społecznego dla polskiego rolnictwa połączy nas w solidarnym dążeniu do wzmocnienia suwerenności żywnościowej Polski dzięki trosce o ekologiczną trwałość produkcji i agendę transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej.

Deklarujemy gotowość współpracy ze wszystkimi, którzy chcą podjąć pracę na rzecz stworzenia Paktu społecznego dla polskiego rolnictwa.

Sygnatariusze:

1. Bo Miasto
2. Dolnośląski Klub Ekologiczny
3. European Carbon Farmers
4. Europejski Fundusz Rozwoju Wsi Polskiej
5. Forum Rolnictwa Ekologicznego
6. Fundacja Strefa Zieleni
7. Fundacja Aeris Futuro
8. Fundacja Compassion in World Farming Polska
9. Fundacja Efektywnego Wykorzystania Energii
10. Fundacja Ekologiczna Arka
11. Fundacja Ekologiczna Ziemi Legnickiej Zielona Akcja
12. Fundacja EkoRozwoju FER
13. Fundacja GAP Polska
14. Fundacja Greenpeace Polska
15. Fundacja im. Stefana Batorego
16. Fundacja Kultury Chrześcijańskiej Znak
17. Fundacja Mała Wielka Zmiana
18. Fundacja na Rzecz Rozwoju Polskiego Rolnictwa
19. Fundacja Na Rzecz Zrównoważonego Rozwoju
20. Fundacja Otwarty Plan
21. Fundacja Rozwoju Myśli Ekologicznej / FoodRentgen
22. Fundacja Wspomagania Wsi
23. Fundacja WWF Polska
24. Fundacja Zielone Światło
25. Green Rev Institute
26. Instytut na rzecz Ekorozwoju
27. Instytut Spraw Obywatelskich INSPRO
28. Klimat dla Rolnictwa
29. Klub Gaja
30. Komitet Obrony Demokracji
31. Kooperatywa Spożywcza Dobrze
32. Liga Ochrony Przyrody
33. Nauka dla przyrody
34. Ogólnopolskie Stowarzyszenie Agroleśnictwa
35. Ogólnopolskie Towarzystwo Ochrony Ptaków
36. Polska Fundacja im. Roberta Schumana
37. Polska Izba Żywności Ekologicznej
38. Polski Klub Ekologiczny
39. Polski Klub Ekologiczny Koło Miejskie w Gliwicach
40. Polski Klub Ekologiczny Koło Tychy
41. Polski Klub Ekologiczny Okręg Mazowiecki,
42. Polski Klub Ekologiczny Okręg Wschodnio-Pomorski
43. Pracownia na rzecz Wszystkich Istot
44. ProVeg Polska
45. Ruch na rzecz Suwerenności Żywnościowej Nyeleni Polska
46. Slow Food Warszawa
47. Społeczny Instytut Ekologiczny
48. Stowarzyszenie Ekologiczne Eko-Unia
49. Stowarzyszenie Ekologiczno-Kulturalne „Wspólna Ziemia”
50. Stowarzyszenie Ekologiczno-Kulturalne Ziarno
51. Stowarzyszenie Producentów Żywności Metodami Ekologicznymi „EKOLAND”
52. Stowarzyszenie We&Waste
53. Stowarzyszenie Zielone Mazowsze
54. Zielone Wiadomości
55. Związek Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć